

מקום טוב באמצע

קרית גת אמנם רחוקה מעט מגת הפלשתית, עירו של גלית, אבל היא ידעה לאורך השנים דרמות היסטוריות אחרות. האחרונה שבהן התרחשה לאחר הקמת המדינה, בפארק התעשייה של העיר, שממשיך עד היום להוות מוקד משיכה לתעשיינים וגם לתיירים

היא הפריפריה. ותשכחו מהנגב, קרית גת אולי קרובה אליו, אבל היא עדיין עמוק בשפלה. אל המקום המאוד מרכזי הזה במפתנו הצנועה הגיע במלחמת העצמאות, עוד לפני שקרית גת נולדה, אחד מראשי החץ של הצבא המצרי עם אלפי חיילים והתמקם בתחומי העיירה הערבית פלוג'ה. עד מהרה מצאו עצמם החבר'ה בלב דרמה היסטורית: הקשר שלהם עם שאר הצבא המצרי נותק והם כותרו על ידי כוחותינו במובלעת גדולה שזכתה לשם 'כיס פלוג'ה'.

ש אנשים הבטוחים כי הדבר המעניין ביותר שקרה בקרית גת הוא ניגט טייב. אין להם מושג מה יש בעיר הזאת, מי גר בה, ואיפה היא נמצאת בכלל. איפשהו בדרום, נכון? בנגב אולי? הבה נתמקד רגע בשאלה הגאוגרפית, מפני שאם יש משהו שהקרית גתים גאים בו, חוץ מניגט כמובן, הוא מיקומם המושלם בלב הארץ. כן, ממש באמצע. קחו מפה, סמנו קווי אורך ורוחב, תמדדו בדיוק את האמצע, ותיווכחו לדעת שעם כל הכבוד תל אביב

ארבעה חודשים וחצי צר צה"ל על צבא האויב שהפך באופן טבעי רעב, נואש ומותסס על ידי קצינים אחדים שהיו עצבניים במיוחד על המלך פארוק שהתעלם מהם. האמת היא שפארוק היה רחוק מאוד מלהתעלם. הברוך הגדול בכיס פלוג'ה אילץ אותו להתייצב לשולחן הדיונים מול ישראל ולבסוף גם לחתום על הסכם שביתת הנשק בפברואר 1949, אבל אחד הקצינים העצבניים האלה, רב סרן צעיר בשם גמאל עבד אל נאצר, לא נרגע גם אחרי שלוש שנים. ב-1952 הנהיג נאצר את מהפכת הקצינים החופשיים שבה הדיח את פארוק מכיסאו, ובסופו של דבר הנהיג בעצמו את מצרים.

האצבע של גלית

אבל רגע, נחזור לפלוג'ה. בעקבות המלחמה העיירה פלוג'ה פונתה, בתיה נהרסו וכל שנותר ממנה הוא שמו של צומת פלוגות המקומי ושורה בלתי נשכחת מהסרט 'לול', שבה עולים חדשים צועקים על עולים חדשים יותר: "איפה אתה היית ב-67? איפה אתה היית ב-47? איפה אתה היית ב-48? אנחנו היינו סיירים בפלוג'ה!". בשולי העיירה החרבה הוקמה ב-1954 – ממש כמו

ב'לול' – מעברת עולים חדשים שנקראה בשם קרית גת על שם העיר הפלשתית גת שזוהתה אז עם התל הסמוך. תוך שנה החלה עיר עברית חדשה לקרום עור וגידים בזכות אלפי עולים חדשים שהוזרמו אליה. אחד מפקידי הסוכנות הצעירים שלקח חלק באכלוסם היה אריה (לוקה) אליאב, שהפך לימים לראש עיריית קרית גת הראשון ולימים רחוקים יותר לחבר כנסת. רוח החלוציות שפיצצה בעולים הייתה המזל הגדול של קרית גת באותה עת, כי עם כל הכבוד למיקום המושלם, קווי קואורדינטות הם לא באמת מדד למרכז ולפריפריה. המקום נראה אז כמו גרסה ים תיכונית של ניו דלהי, והעולים החדשים הועסקו בעבודות מאתגרות ומלאות עניין כמו נטיעת יערות, סלילת כבישים וחפירה ארכאולוגית בתל הסמוך. החופרים, אגב, התרגשו לשמוע כי הם חושפים במו ידיהם את עיר הולדתו של גלית הפלשתי, מי שהקרב המפורסם בינו לבין דוד התרחש בעמק האלה, רק 25 קילומטר משם. עד היום זוכרים ותיקי קרית גת את הקריאות "מצאתי את האצבע של גלית", שנשמעו בכל פעם שמישהו מצא שריד כד או רבע צלחת. רק נגלה פה בשקט שהתל הסמוך לקרית גת הוא אכן תל נחמה, אבל הוא

התחלה צנועה והווה מרשים בקדמת הטכנולוגיה. הצריפים של קרית גת בראשית הדרך ב-1957, והמבנים של מפעל אינטל ב-2008

מודיעין שלום

מה יש לנו כאן?

פארק התעשייה

דרום מזרח קרית גת

www.ysgat.co.il, 08-6810118

מדי פעם מתקיימים בפארק סיורי 'מפעלים מבנים' הכוללים גם פעילות מחזור ויצירה לילדים בחומרים המיוצרים במקום

עוד באזור

אנדרטת פי"ז

האנדרטה לחללי חטיבת אלכסנדרוני בכניסה המערבית לקרית גת פתוח בכל שעות היום, כניסה חופשית

מצודת יואב

מצודת יואב
בית חטיבת גבעתי
כביש 35 מול קיבוץ שדה יואב
פתוח א"ה' 9:00-15:00
כניסה חופשית, 08-6611315

יער המלאכים – שחריה

כארבעה ק"מ מזרחית לקרית גת
פתוח בכל שעות היום, כניסה חופשית

לא רק פולגת. מפעל הטקסטיל הראשון שהוקם בשטח שעתידי היה להיות אזור התעשייה של קרית גת היה מטוואה לחופי כותנה שבנה במקום התעשיין שמואל פלקוביץ' ב'1956. פלקוביץ' נואם בטקס הנחת אבן הפינה למטוואה צילום: יהודה פלקוביץ'

בבוקר. השניים ערכו לו סיור בעיר הצומחת והסבירו עד כמה מפעל טקסטיל הוא דבר נחוץ בקרית גת, עד שפולק קטע אותם לבסוף ואמר שהנסיעה המשוגעת הייתה טריק נחמד אבל לא משכנע. למרות זאת הודיע כי יקים בקרית גת מרכז תעשייה, וזאת מפני שמדינה ששר התעשייה שלה מוכן לקום בשעת בוקר לא הגיונית ולנהוג כפרא אדם כדי לשכנע יזם להקים מפעל בפריפריה, וראש עיר בה מוכן להתעורר בכל שעה כדי לארח אותה, היא מדינה עם עתיד נהדר והוא מוכן להשקיע בה כמה שצריך.

מהשידוך המוצלח בין ישראל פולק לקרית גת נולדה במזל טוב תשלובת הטקסטיל הגדולה ביותר בישראל, הלא היא פולגת, ששמה הורכב משילוב שמו של פולק ושם העיר קרית גת. המפעל הפך עד מהרה מסתם מפעל לייצור חוטים למרכז ייצור בדים ועיצוב אופנה, ושימש מודל למפעלי טקסטיל רבים שהקים פולק בארץ. בדחני התקופה טענו שאין עיר בארץ שלא מחכה שפולק יתלבש עליה כבר וילביש אותה.

ההצלחה העצומה של התשלובת הביאה את פולק להעביר ב'1966 את עסקיו לישראל ואף לעלות ארצה. הוא היה פעיל מאוד בקידום התעשייה הישראלית והיה ממייסדי חברת 'כלל תעשיות'. ב'1977 זכה פולק בפרס התעשייה, ב'1979 זכה בפרס הרצל על תרומתו בתחום

ארזתם לבד?

✓ בניסיון כושל לחסל את כיס פלוג'ה נהרגו 87 מלוחמי הפלוגה הדתית של חטיבת אלכסנדרוני. המצרים קברו אותם בשטחם אך הרשו לרב הצבאי הראשי שלמה גורן לבקר במקום. לימים סיפר הרב גורן כי קצין צעיר בשם גמאל עבד אל נאצר אירח אותו בכבוד ואף הצדיע לו כשזיהה את דרגות הסגן אלוף שענה.

✓ בעקבות ההלחם הלשוני המעניין שיצר את שם מפעל הטקסטיל פולגת, הוחלט ב'1961 לקרוא למפעל הסוכר החדש בקרית גת בשם 'סוגת'. החברה עדיין קיימת, אבל כבר מזמן לא מייצרת סוכר אלא בעיקר אורות קטניות ואורז. ולא, הבעלים לא מתכננים לשנות את השם ל'אוגת'.

✓ ב'2009 ביקשה עיריית קרית גת להיפטר משלושה מבני ציבור רעועים שכבר לא היו בשימוש. פיקוד העורף חיפש אז אתר מציאותי ככל האפשר כדי להתאמן על תרחישי רעידת אדמה וקריסת מבנים. מכל זה יצא שיתוף פעולה יוצא דופן שבמסגרתו פוצץ צה"ל את המבנים באופן מבוקר כחלק מתרגיל היערכות של כוחות סדיר ומילואים. העירייה הרוויחה מיליון וחצי שקלים. שווה, לא?

פולק לקח את העניין ברצינות. שם את עצמו על חטום והתייצב בלשכתו של ספיר בתל אביב בשעה המזורה חמש בבוקר כפי שהתבקש

הבעיה הייתה שפולק השקיע אך ורק במפעלים שהיו ממוקמים במרכז הארץ, ביישובים שהמרחק בינם לבין תל אביב לא עלה על שעת נסיעה. השיקול שלו היה כמובן כלכלי: הקרבה לנמל תל אביב ששימש אז תחנת עגינה לייבוא ולייצוא של סחורות במהירות ובזול. אם תשאלו היום את וייז הוא יגיד לכם שהנסיעה מתל אביב לקרית גת אורכת 48 דקות, וגם זה רק אם נסעתם בלי פקקים באיילון וטסתם במהירות נמוכה בכביש 6. כל זה לא הפריע לספיר להתקשר לפולק, להציע לו להקים מפעל טקסטיל בקרית גת, ואף לטעון כי הנסיעה לעיר החדשה אורכת פחות משעה. פולק פרץ בצחוק לבכי ועדכן את ספיר כי במקרה על הקיר במשרדו תלויה מפה יפה של ארץ ישראל שיש עליה נקודה ברורה בשם קרית גת, ושיפסיק לבלבל לו את המוח. ספיר לא ויתר והזמין את פולק לבוא ארצה, להצטרף אליו לנסיעה ולהיווכח בדברים כמו עיניו.

פולק לקח את העניין ברצינות. שם את עצמו על חטום והתייצב בלשכתו של ספיר בתל אביב בשעה המזורה חמש בבוקר כפי שהתבקש. ספיר תירץ באוזניו את השעה המוקדמת כל כך בהיותו עסוק מאוד, אבל האמת היא שהוא רק ביקש להבטיח שלא תימצא ולו מכונית אחת על הכביש שתפריע לו בדהרה המטורפת דרומה. כך, אחרי שכמעט קרע את הצמיגים והעיף מהכביש כל זוחל ורמש, עצר ספיר בחריקת בלמים בפתח עיריית קרית גת כששעונו מורה על השעה 5:45. פולק חייך חיוך גדול, לא אמר מלה ונכנס לפגוש את ראש העיר, שהגיש לו תה ועוגיות עוד לפני השעה שש

אינו משכנה של העיר גת שישבה דווקא בתל צאפי, בערך עשרה קילומטרים צפונה משם. אבל אל תספרו את זה לקרית גתים.

נסיעה מטורפת

תנופת הבנייה והעלייה העצומה הביאו את קרית גת תוך ארבע שנים למעמד של מועצה מקומית, אבל לשר המסחר והתעשייה פנחס ספיר היה ברור שאי אפשר יהיה להמשיך לאורך זמן עם העבודות היוזמות וגלית הפלשתי. אחרי שהוגיע את מוחו יומם וליל מה יעשה כדי להציל את קרית גת ואין ימצא משקיע שיסכים לתמוך בה, לא נותר לו אלא לפנות לישראל פולק. פולק הנ"ל היה יזם ואיש עסקים מוכשר שנחשב בנערותו לעילוי בית הספר לטקסטיל בצ'רנוביץ. בגיל 25 הוא כבר הקים את מפעל הטקסטיל המצליח בעיה, אבל מלחמת העולם השנייה לא באה לו טוב, אז הוא עקר עם משפחתו לצ'ילה, וגם שם בנה כמובן מפעל טקסטיל. חשוב לומר שחורף מטקסטיל היו לפולק עוד עיסוקים בחיים. הוא היה פעיל מאוד בתחום החינוך בקהילה היהודית בצ'ילה ואף שימש נשיא הפדרציה הציונית שם. כשמדינת ישראל נולדה הביע פולק, גם אם מרחוק, עניין רב בעסקים המתגבשים בה, ורמז יותר מפעם כי עסק טוב בעל תשואה נאה בישראל יגרום לו לפתוח את הכיס ולהשקיע. אמר פולק וגם עשה, ואף רשם לזכותו שורה נאה של מפעלים משגשגים שהביאו לו רווח נאה וקרדיט הוגן על סיוע לכלכלת ישראל הצעירה.